

บทคัดย่อ

การกระทำที่ลิดรอนสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ความคุ้มครองอยู่ภายใต้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญตามมาตรา 213 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 สิทธิและเสรีภาพดังกล่าวอาจถูกจำกัดได้โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งถือเป็นบทยกเว้นดังที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ บทยกเว้นดังกล่าวเรียกว่า “หลักความชอบด้วยกฎหมาย” การศึกษาในครั้งนี้ได้ข้อสรุปการวิจัยที่สำคัญหลายประการ กล่าวคือ ประการแรก กฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล รัฐธรรมนูญต้องบัญญัติให้อำนาจไว้อย่างชัดเจนหรือโดยปริยาย อำนาจดังกล่าวต้องเป็นไปตามโครงสร้างลำดับศักดิ์แห่งกฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงว่าจะเป็นกฎหมายในลำดับศักดิ์ใด ประการที่สอง การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลส่วนใหญ่เกิดจากกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งถือเป็นบทกฎหมายหลัก ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายลำดับรอง ไม่มีประเด็นทางรัฐธรรมนูญหากกฎหมายดังกล่าวอ้างอิงหรือตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กล่าวได้ว่า ระบบกฎหมายไทยตรารัฐธรรมนูญขึ้นในช่วงที่มีกฎหมายเกิดขึ้นหลายฉบับ ย่อมก่อให้เกิดคำถามว่ากฎหมายดังกล่าวที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะชอบด้วยรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันหรือไม่ กฎหมายดังกล่าวจะชอบด้วยรัฐธรรมนูญก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ประการสุดท้าย ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายมีเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาตามหลักการพื้นฐานแห่งความได้สัดส่วนซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม หลักความได้สัดส่วนของกฎหมายมีรายละเอียดที่สำคัญสี่ประการ ได้แก่ (1) เหตุผลที่เหมาะสม (2) เป็นความสัมพันธ์อย่างมีเหตุผล (3) มีความจำเป็น และ (4) มีความสมดุล หรือรักษาสมดุลระหว่างประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผลกระทบต่อสิทธิที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง นอกจากนี้ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องใช้บังคับเป็นการทั่วไป หรือไม่มุ่งหมายใช้บังคับแก่บุคคลหรือกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเจาะจง รายงานวิจัยฉบับนี้สรุปพร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการประกันสิทธิทางรัฐธรรมนูญจากการกระทำที่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและบังเกิดผลได้จริงในทางภาคปฏิบัติ

Abstract

Every limitation of a constitutional right requires an examination as to its constitutionality, as required by Section 213 of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E.2560 (AD2017). Such a constitutional right cannot be limited unless a limitation is authorized by law. This can be found in the constitution's limitation clauses. It is the principle of legality. The research in this report shows the following results. Firstly, every provision limiting a constitutional right must derive from a legal norm whose authority can be traced back – either directly or indirectly – to the constitution itself. A legal provision limiting constitutional right must constitute a part of the legal system's hierarchical structure. Regardless of its distance from the constitution, it must always be connected to an authorization found therein. Secondly, limitations on constitutional rights are based largely on statutes enacted by the Parliament. No constitutional issue arises when some of the element required to execute a limitation on a constitutional right are found in a sub-statutory law. The Thai legal system draft its constitution within the context of an existing mixed legal regime. It is possible that questions can be raised as to the relation between the existing law – developed prior to the constitution – and the constitution itself. Legislation limiting constitutional rights is constitutional if it abides by the requirements of the constitution's limitation clause. Lastly, if the requirements cannot be found, there is a need – and a reason – to examine the proportionality issue. This requirement represents a formal aspect of the rule of law principle. The law of proportionality has been interpreted as requiring four conditions: (1) Proper purposes, (2) Rational connection, (3) Necessary means and (4) Balancing or *Stricto Sensu* thresholds. In addition to such requirements, an authorization of a general nature, or a general application is required. This report concludes with recommendations as to ensure the protection of constitutional rights against the violation of fundamental human rights and liberties.